BANK INWESTYCYJNY

Zmiana tytułu „Zag. Gosp." zob. nr 1 z 1951 r.

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

WARSZAWA

ROK VI 1951 Nr 1

BANK INWESTYCYJNY
Departament
Ekonomiczny i Planowania

Warszawa, styczeń 1951 r.

Z A G A D N I E N I A I N W E S T Y C Y J N E

w świetle prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

Nr 1
Rok VI

Spis rzeczy:

O D   R E D A K C J I

Z początkiem bieżącego roku została zmieniona nazwa wydawnictwa "Zagadnienia Gospodarcze w świetle prasy i literatury zagranicznej" na "ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE w świetle prasy i literatury zagranicznej" oraz zmieniono jednocześnie charakter wydawnictwa dwutygodniowego na wydawnictwo nieperiodyczne, publikowane w miarę posiadanego i przygotowanego materiału.

Zmiana nazwy wydawnictwa nie zmienia w zasadzie tematyki publikowanych w nim tłumaczeń, obejmujących już i w roku ubiegłym prawie wyłącznie zagadnienia, dotyczące bezpośrednio lub pośrednio planowania, finansowania, wykonawstwa i kontroli inwestycji jak również działalności banków specjalnych. Wprowadzenie nazwy "Zagadnienia Inwestycyjne" jest jedynie wyrazem realizowanej już w latach ubiegłych tendencji jak najściślejszego podporządkowania i powiązania publikowanych materiałów z zakresem działalności Banku Inwestycyjnego.

Jednocześnie, zamiast odrębnie publikowanych dotychczas "Materiałów instrukcyjnych i szkoleniowych", wydawany będzie dodatek do "Zagadnień Inwestycyjnych" pod nazwą "Materiały instrukcyjne ZSRR", obejmujący tłumaczenie wybranych aktów prawnych i normatywnych Związku Radzieckiego w dziedzinie finansowania i kontroli inwestycji oraz przedsiębiorstw wykonawczych.

==============

KREDYTOWANIE DOSTAW Z IMPORTU URZĄDZEŃ I MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH. x)

Dla realizacji olbrzymiego programu inwestycyjnego potrzebna jest ogromna ilość urządzeń technicznych i materiałów budowlanych, które w przeważającej części dostarczane są przez rodzimy przemysł. Jednocześnie na budowy i odbudowywane zakłady zużywa się również niektóre importowane materiały i poszczególne rodzaje urządzeń.

Bank Przemysłowy wykonuje czynności, związane z rozliczeniami za importowane urządzenia i materiały budowlane między budowami-inwestorami centralnymi /zarządami, ministerstwami/ i radzieckimi importowymi organizacjami /"Techno-promimportem", "Stankoimportem" i t.d./. Rozliczenia zaś między organizacjami importowymi Ministerstwa Handlu Zagranicznego a dostawcami zagranicznymi przeprowadza się za pośrednictwem Banku Państwa i Banku Handlu Zagranicznego.

Środki na opłacenie dostaw z importu urządzeń i materiałów otrzymują ministerstwa, centralne zarządy i przedsiębiorstwa wykonawcze w formie kredytu bankowego. Zabezpiecza to terminową zapłatę należności zjednoczeń Ministerstwa Handlu Zagranicznego i daje możność Bankowi Przemysłowemu wzmocnienia kontroli wykorzystania przez budowy - inwestorów importowanych urządzeń.

Kredyt otwiera się na opłacenie: urządzeń nie wymagających montażu; urządzeń, dla ustawienia których trzeba przeprowadzić roboty montażowe; materiałów budowlanych. Kredytu udziela się tylko na zapłacenie materiałów i urządzeń, wysłanych dla zamawiających z portów radzieckich.

Urządzenia, nie wymagające montażu, oddaje się do eksploatacji natychmiast po nadejściu na budowę, materiały zaś wchodzą do środków obrotowych przedsiębiorstwa budowlanego. Dlatego Bank Przemysłowy otwiera krótkoterminowy kredyt na zapłacenie za te dobra

---

x) Tłumaczenie rozdz. XV z pracy pod red. I.D. Szera p.t. "Finansowanie budownictwa przemysłowego" ("Finansirowanije promyszlennowo stroitielstwa").

inwestycyjne, zasadniczym celem tego kredytu jest zabezpieczenie terminowych rozliczeń na podstawie faktur zjednoczeń importowych Ministerstwa Handlu Zagranicznego ZSRR.

Podstawowym obiektem kredytowania dostaw z importu są urządzenia, wymagające montażu.

Procentowy udział takich urządzeń w ogólnej wartości dostaw z importu jest najwyższy. Wykorzystanie tych urządzeń związane jest z uprzednim wykonaniem budowlanych i montażowych robót, co wywołuje zapotrzebowanie środków finansowych na okres czasu od dostawy urządzeń na budowę do przekazania go do montażu /czyli do czasu, gdy urządzenia włącza się do wartości wykonanych robót/.

Bank Przemysłowy udziela ministerstwom, centralnym zarządom, kombinatom i zjednoczeniom, podległym ministerstwom, kredytu na opłacenie faktur importowych zjednoczeń Ministerstwa Handlu Zagranicznego ZSRR za urządzenia i materiały budowlane. Kredyt ten udzielany jest wyłącznie dla sfinansowania rozliczeń ze zjednoczeniami Ministerstwa Handlu Zagranicznego ZSRR.

Aby przyśpieszyć takie rozliczenia i wysłanie do inwestorów wszystkich dokumentów, dotyczących otrzymania importowanych urządzeń /faktury, dokumenty przewozowe i t.p./, termin kredytu ustala się bardzo krótki - 15 lub w niektórych przypadkach 30 dni. Ministerstwa i centralne zarządy obowiązane są w terminie 15-dniowym rozdzielić zadłużenie w Banku Przemysłowym za opłacone przez niego w trybie scentralizowanym dostawy z importu pomiędzy budowy /przedsiębiorstwa/, które są odbiorcami ładunku. Na wniosek ministra termin rozdziału zadłużenia może być przedłużony do 30 dni.

Jest zupełnie zrozumiałe, jak wielkie znaczenie ma otrzymanie przez inwestorów, jako odbiorców, we właściwym terminie rachunków i dokumentów przewozowych na wysłane dla nich importowane urządzenia i materiały. Dlatego został ustalony tryb, na mocy którego zarząd Banku Przemysłowego, przy scentralizowanym sposobie opłaty faktur za dostawy z importu, przekazuje przeznaczony na import kredyt do swoich oddziałów na podstawie dokumentów /wzory Nr.Nr.1 i 2/, mający na celu zabezpieczenie dokładnego rozdziału zobowiązań pomiędzy budowy, jako odbiorców ładunku, jak również zabezpieczenie terminowego przesłania fak-

tur i dokumentów przewozowych na urządzenia i materiały.

Ministerstwa, centralne zarządy, kombinaty /zjednoczenia/ dla umożliwienia przekazania kredytu przedstawiają Zarządowi Banku Przemysłowego odpisy zawiadomień o wysłaniu do inwestorów i przedsiębiorstw faktur i dokumentów przewozowych /wzór Nr 2/ przy zbiorczej specyfikacji /wzór Nr 1/. Dla zilustrowania podajemy następujący przykład:

Wzór Nr 2.

ZSRR
Ministerstwo budowy
ciężkich maszyn 3-ci
zarząd centralny
5 października 1947 r.
Nr.11-23.

Do Dyrekcji Budowy
"Urałmaszfabryka"
w Świerdłowsku

odpis do

Świerdłowskiego miejskiego
Oddziału Banku Przemysłowego
ZSRR
w Świerdłowsku.

Przesyłając wymienione niżej faktury z załączonymi do nich dokumentami przewozowymi, wyszczególnionymi w oddzielnym spisie, prosimy o przeprowadzenie formalności w finansującym Was oddziale Banku Przemysłowego odnośnie uzyskania pożyczki na urządzenia, podlegające przekazaniu do montażu, a we wszystkich pozostałych przypadkach w terminie 3-dniowym pokryć przekazywane zobowiązania z Waszego rachunku inwestycyjnego.

Nr i data faktury	Zjednoczenie importowe	Data zapłaty rachunku	Urządzenie i materiały	Termin oddania urządzenia do montażu	Suma rachunku /w tys. rubli/	W tym podlega pokryciu z pożyczki /w tys. rubli,	W tym podlega pokryciu z rachunku finansowania /w tys. rubli/.
9534 20.IX. 1947	"Stanko-import"	25.IX. 1947 r.		I kwartał 1948	320	320	-
1693 21.IX 1947	"Technoprom-import"	28.IX 1947	-	IV kwartał 1947r.	75	-	75

Naczelnik Zarządu Głównego /podpis/

Główny Księgowy /podpis/

Do Świerdłowskiego Oddziału Miejskiego
Banku Przemysłowego ZSRR

Kredytujcie rachunek OPO zarządu Banku Przemysłowego ZSRR

wzajemnych rozliczeń /Nr 382/ za październik na R. Trzysta dziewięćdziesiąt pięć tysięcy, doliczając procenty za pożyczkę od 11 października 1945 r.

Główny Księgowy CPO Banku Przemysłowego ZSRR
/podpis/

Księgowy - kontroler /podpis/

W ten sposób kredyt, udzielony ministerstwom /centralnym zarządom zjednoczeniom/ zostaje umorzony, a wierzytelność przenosi się na oddziały Banku Przemysłowego według miejsca znajdowania się budów - odbiorców importowanego urządzenia technicznego i materiałów.

W jaki sposób oddział Banku Przemysłowego postępuje z przelaną nań wierzytelnością? Zależy to od tego, w jaki sposób budowa wykorzysta otrzymane dobra materialne. Część wierzytelności, odnosząca się do materiałów i urządzeń, nie wymagających montażu, pokrywa się w terminie trzech dni w ciężar limitu finansowego danej budowy, ponieważ materiały są środkami obrotowymi, urządzenia zaś, nie wymagające montażu, jak już wyżej powiedzieliśmy, włącza się do wartości wykonanych robót natychmiast po nadejściu ich na plac budowy.

Wierzytelności, odnoszące się do urządzeń wymagających montażu, ale jeszcze do montażu nie przekazanych, przyjmują postać pożyczki, udzielonej inwestorowi - odbiorcy, spłacanej we wskazanych w zawiadomieniu terminach przekazania urządzenia do montażu. Odpowiednio do tego budowa /inwestor/ wydaje bankowi terminowe skrypty dłużne.

W przytoczonym powyżej przykładzie oddział Banku Przemysłowego formalnie załatwia sprawę pożyczki i otrzymuje od inwestora skrypty dłużne, płatne w pierwszym kwartale 1948 r. na kwotę 320 tys.rub. oraz pokrywa z limitu inwestycyjnego zadłużenie w kwocie 75 tys.rub. Niektóre budowy /inwestorzy/, nie wykonujące planów robót i dlatego nie wykorzystujące przyznanych im limitów inwestycyjnych, przekazują posiadane własne wolne środki na spłacenie pożyczek na import wtedy, gdy urządzenie nie jest jeszcze przekazane do montażu. Doprowadza to do sztucznego "zawładnięcia" limitami inwestycyjnymi. Dla uniknięcia tego ustalony jest tryb, zgodnie z którym pożyczki wydane na zapłacenie za importowane urządzenia likwidowane są tylko po faktycznym oddaniu urządzeń do montażu.

Bank Przemysłowy przyjmuje od budów żądanie umorzenia importowych pożyczek dopiero po przedstawieniu dowodów, że urządzenia zostały przekazane do montażu.

W niektórych przypadkach budowy /inwestorzy/ z polecenia ministerstw i centralnych zarządów przekazują otrzymane importowane urządzenie na inne budowy. W takich przypadkach niepokrytą wierzytelność z tytułu pożyczki, wydanej na przekazywane urządzenia, przelewana jest do tego oddziału Banku Przemysłowego, który finansuje budowę, otrzymującą przekazane urządzenia. Aby zabezpieczyć prawidłowe prowadzenie ewidencji i prawidłowe rozliczenia odnośnie przekazywanych urządzeń. Oddział Banku może przelać wierzytelność z tytułu udzielonej pożyczki pod warunkiem otrzymania od budowy /inwestora/, przekazującego urządzenia, zawiadomienia o załadowaniu urządzeń ze wskazaniem numerów dokumentów przewozowych i wagonów kolejowych, jak również odpisu polecenia centralnego zarządu odnośnie przekazania tych urządzeń.

Zadłużenie przenosi się na tego inwestora, który otrzymał przekazane urządzenia i w tym przypadku termin spłacenia pożyczki ponownie ustalany jest odpowiednio do nowego terminu, w jakim przewidziane jest przekazanie urządzeń do montażu zgodnie z poleceniem centralnego zarządu.

W niektórych przypadkach nie ma możności przeprowadzenia od razu rozdziału na poszczególne budowy importowanych materiałów i urządzeń, nadchodzących do dyspozycji ministerstwa; dobra te mogą być dostarczane do głównych magazynów ministerstw i centralnych zarządów. W tych przypadkach pierwotnie udzieloną w celu dokonania rozliczenia pożyczkę na 15 /30/ dni przekształca się na nową pożyczkę. Aby pobudzić do najszybszego wysłania przez główne magazyny urządzeń i materiałów do odpowiednich budów, termin udzielanego magazynom kredytu jest ograniczony do 90 dni. W ciągu tego czasu materiały i urządzenia powinny być rozesłane na budowy /inwestorów/ i na nie rozdziela się zadłużenie w trybie, wskazanym wyżej.

Jednym z ważniejszych zadań Banku Przemysłowego jest kontrola zabezpieczenia pożyczek, udzielanych na opłacenie dostaw z importu, szczególnie, jeśli przyjąć pod uwagę tryb umarzania pożyczek dopiero po przekazaniu urządzenia do montażu. Nieterminowe nadesłanie zawiadomień o przekazaniu do montażu urządzeń wstrzymuje umorzenie pożyczek i sztucznie powiększa wartość zabezpieczenia kredytu.

Jednocześnie z tym Bank Przemysłowy czuwa nad wykorzystaniem

importowanych urządzeń. Inwestorzy-pożyczkobiorcy przesyłają 10-ego dnia każdego miesiąca do oddziału Banku zawiadomienia odnośnie zabezpieczenia bankowych pożyczek na urządzenia importowane /wzór Nr 4/ według stanu na pierwszy dzień każdego miesiąca.

Nieraz importowane materiały i urządzenia dostarczane są do budów i przedsiębiorstw bez faktur. W takich przypadkach budowy i przedsiębiorstwa nie płacą za te dobra i przychodują je na koncie niezafakturowanych dostaw. Ponieważ niezafakturowane i nieoddane do montażu urządzenia nie są zapłacone przez budowę /inwestora/ wartość tych urządzeń wyłącza się z kwoty zabezpieczenia.

Dla kontroli zabezpieczenia pożyczek oddziały Banku Przemysłowego posługują się także bilansami inwestorów. W przypadku rozbieżności danych, wykazanych w zawiadomieniach według wzoru Nr 4 a danymi bilansu, dokonuje się ponownego sprawdzenia zabezpieczenia pożyczek według danych bilansowych i jeśli ujawniony zostanie brak zabezpieczenia pożyczki, to odpowiednią kwotę ściąga się natychmiast. Jednocześnie należy poczynić odpowiednie kroki w celu zabezpieczenia prawidłowego sporządzania zawiadomień według wzoru Nr 4.

Wykorzystanie importowanych urządzeń Oddziały Banku systematycznie kontrolują drogą analizy danych, umieszczonych w zawiadomieniu według wzoru Nr 4. W zawiadomieniu tym jednocześnie ze wskazaniem zadłużenia pożyczkowego i pozostałości urządzeń w magazynie oraz będących w drodze umieszcza się spis wszystkich posiadanych przez budowę urządzeń niekompletnych, zbytecznych, omyłkowo nadesłanych, kompletnych, lecz w terminie nie ustawionych, niezafakturowanych oraz znajdujących się w drodze dłużej niż trzy miesiące.

Oddział Banku Przemysłowego, ustaliwszy na podstawie powyższych danych istnienie na budowie /u inwestora/ niekompletnych urządzeń na znaczną kwotę, sprawdza na miejscu, co było powodem tej niekompletności, kto jest winien w nadesłaniu na budowę niekompletnych urządzeń i jakie zarządzono środki dla ich skompletowania. W ten sam sposób postępuje oddział Banku i w tych przypadkach, gdy zawiadomienie, sporządzone według wzoru Nr 4, wykazuje posiadanie przez budowę znacznego remanentu importowanych urządzeń, zarówno kompletnych, lecz w terminie nie zainstalowanych, jak również urządzeń nie nadających się do wykorzystania z powodu innych przyczyn /omyłkowo przysłanych, niepotrzebnych, znajdujących

się w drodze ponad trzy miesiące/.

Porównanie otrzymywanych co miesiąc zawiadomień według wzoru Nr 4 pozwala oddziałom Banku stwierdzić, czy budowa /inwestor/ przedsięwzięła odpowiednie środki w celu uporządkowania sprawy wykorzystania urządzeń, a w razie konieczności wpływać na budownictwo za pośrednictwem terenowych organów kierowniczych, ministerstwa i centralne zarządy.

Oddzielnie kontroluje się istnienie na budowach niepotrzebnych, niekompletnych i znajdujących się w drodze ponad trzy miesiące urządzeń. Na podstawie danych, uzyskanych od budów oraz uzyskanych drogą przeprowadzonych inspekcji oddziały Banku przedkładają swemu zarządowi sprawozdania kwartalne. Sprawozdawczość ta umożliwia zarządowi Banku uzyskanie od ministerstw i centralnych zarządów uporządkowania sprawy wykorzystania na budowach /przez inwestorów/agregatów, obrabiarek i innych rodzajów urządzeń oraz uregulowania spłaty pożyczek.

° o °

FINANSOWANIE NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH PRZEZ BANK PAŃSTWA I WZAJEMNA OBSŁUGA BANKÓW INWESTYCYJNYCH. x)

§ 1. Finansowanie nakładów inwestycyjnych przez Bank Państwa.

W powojennym pokojowym okresie twórczej pracy budownictwo przemysłowe rozwija się w naszym kraju powszechnie. W związku z tym Bank Przemysłowy zorganizował swoje oddziały w miejscach koncentracji przemysłowego i transportowego budownictwa. W pozostałych rejonach przemysłowe i transportowe inwestycje są finansowane przez oddziały Banku Państwa lub przez banki komunalne na zlecenie i na rachunek Banku Przemysłowego.

Według danych za 1946 r. oddziały Banku Państwa i innych banków obsłużyły 27 % ogólnej ilości inwestorów, finansowanych w tym roku przez Bank Przemysłowy. Udział tych budów w ogólnej wartości inwestycji stanowi 8 %.

Oddziały Banku Państwa wykonują zlecenia Banku Przemysłowego odnośnie finansowania inwestycyj zgodnie z "Regulaminem wykonywania przez oddziały Banku Państwa zleceń banków specjalnych /Banku Przemysłowego, Banku Handlowego oraz instytucji, należących do systemu Centralnego Banku Komunalnego/".

Obsługę kasową klienteli Banku Przemysłowego wykonuje wszędzie Bank Państwa /bezpośrednio lub przez swoje ekspozytury kasowe w placówkach Banku Przemysłowego/. W miejscowościach, gdzie nie ma kantorów i oddziałów Banku Przemysłowego, a są tylko jego pełnomocnicy, oddziały Banku Państwa prowadzą również wszystkie operacje rozliczeniowe. W tych zaś miejscowościach, gdzie nie ma nawet pełnomocników Banku Przemysłowego, Bank Państwa wykonuje również funkcje kontrolne /w zakresie zmniejszonym/.

Oddziały Banku Państwa na zlecenie Banku Przemysłowego wykonują następujące czynności:

---

x)Tłumaczenie rozdz.XXII z pracy pod red.I.D.Szera p.t."Finansowanie budownictwa przemysłowego" ("Finansirowanije promyszlennowo stroitielstwa").

przyjmowanie od organizacji gospodarczych ich środków własnych i przyjmowanie wpłat na inwestycje z miejscowego budżetu;

finansowanie inwestycyj;

kredytowanie krótkoterminowe przedsiębiorstw wykonawczych;

kredytowanie długoterminowe zakładów miejscowego przemysłu na cele organizacji i rozszerzenia produkcji artykułów masowego spożycia.

Bank Państwa może finansować inwestycje tylko na rachunek i na zlecenie odpowiednich placówek Banku Przemysłowego. Oddziały Banku Państwa dokonują wypłat w granicach posiadanych przez placówki Banku Przemysłowego sald na limitach poszczególnych inwestycyj /subkorespondencyjne konta/.

Charakter omawianych zleceń dawanych oddziałom Banku Państwa odnośnie finansowania inwestycyj zależny jest od wymagań, które należy postawić budowie /inwestorom/ dla formalnego otwarcia wypłat. Jeśli Bank Przemysłowy otrzymał już dokumenty, uprawniające do finansowania, to nie potrzeba ich przedkładać oddziałom Banku Państwa, obsługującym inwestora. W tych przypadkach Bank Przemysłowy w zleceniu /awizo/ przesyłanym do oddziału Banku Państwa przy przekazywaniu środków nadmienia, że zlecenie to jednocześnie stanowi polecenie dokonywania wypłat. Na tej podstawie oddziały Banku Państwa przystępują do finansowania. Jeśli natomiast Bank Przemysłowy nie otrzymał od inwestora niezbędnych dla rozpoczęcia finansowania dokumentów, to przesyła do oddziału Banku Państwa polecenie ze wskazaniem dokumentów, które powinny być dostarczone przez inwestora. Otrzymawszy takie polecenie, oddział Banku Państwa żąda od inwestora dostarczenia wskazanych dokumentów i dokonuje wypłat dopiero po ich otrzymaniu.

Oddziały Banku Państwa, otrzymując od inwestorów według wskazówek Banku Przemysłowego odpisy kosztorysów generalnych, zawiadomienia sporządzone według wzoru Nr 6 oraz spis tytułowy według wzoru Nr 1 - nie pozostawiają u siebie tych dokumentów, lecz przesyłają je do właściwych placówek Banku Przemysłowego.

Oddziały Banku Państwa sprawdzają tylko formalnie dostarczone podstawowe dokumenty, niezbędne dla finansowania, natomiast merytorycznie sprawdza je Bank Przemysłowy.

Placówki Banku Przemysłowego śledzą przebieg wypłat, dokonywanych na ich zlecenie przez oddziały Banku Państwa inwestorom w granicach zatwierdzonych kosztorysów. Placówki Banku Prze-

słowego prowadzą w tym celu ewidencje limitu kosztorysowego i przekazują budowom środki finansowe tylko w granicach planu i salda na limicie kosztorysowym.

Środki z budżetów związkowego i republikańskich Bank Przemysłowy przekazuje oddziałom Banku Państwa dla finansowania inwestycyj w miarę potrzeby. Placówki Banku Przemysłowego na podstawie otrzymywanych od oddziałów Banku Państwa wyciągów z rachunków poszczególnych inwestycyj śledzą stan tych rachunków i przez przekazywanie środków zabezpieczają regularne finansowanie inwestycyj, nie dopuszczając jednak do przekazania środków ponad rzeczywistą potrzebę.

Środki własne gospodarczych organizacji, jak również środki z budżetu miejscowego wpłacane są bezpośrednio do oddziału Banku Państwa na rachunki Banku Przemysłowego dla odpowiednich inwestorów.

Rola Banku Państwa w zabezpieczeniu terminowej i pełnej wpłaty tych środków jest bardzo znaczna. W szczególności dotyczy to kontroli wpłacania rat amortyzacyjnych i zysków. Oddziały Banku Państwa powinny otrzymywać od inwestorów i organów gospodarczych, finansowanych na rachunek Banku Przemysłowego, co miesiąc nie później niż 20 dnia następnego miesiąca po sprawozdawczym wyciągi buchalteryjne o stanie w pierwszym dniu każdego miesiąca zaliczonych rat amortyzacyjnych i zakumulowanego zysku, przeznaczonych na nakłady inwestycyjne. Na podstawie tych wykazów, otrzymywanych w dwóch egzemplarzach, oddziały Banku Państwa kontrolują wpłaty amortyzacji i zysku. Jeśli oddział Banku Państwa stwierdza, że zakład nie wpłacił całej sumy amortyzacji i zysku, przeznaczonej na finansowanie nakładów inwestycyjnych, to przesyła jeden egzemplarz buchalteryjnego wyciągu do miejscowego wydziału finansowego w celu otrzymania nakazu ściągnięcia brakującej sumy w trybie przymusowym.

Przed przysłaniem wyciągów, opartych na miesięcznych danych sprawozdawczych, organizacje gospodarcze powinny co dekadę wpłacać do oddziału Banku Państwa amortyzację i zysk w wysokości planowanych sum stosownie do trybu wskazanego w rozdziale V.

Oddziały Banku Państwa czuwają również nad wpłacaniem innych środków przez organizacje gospodarcze /wpływy ze sprzedaży oddanego mienia, okazyjnego wydobycia kopalin i t.d./, a w razie potrzeby zwracają się do miejscowych wydziałów finansowych.

Bank Państwa wykonuje zlecenia organizacji gospodarczych, dyspozycje centralnych zarządów, zjednoczeń i organów Ministerstwa Finansów w sprawie przelania amortyzacji i zysku z rachunków rozliczeniowych czynnych zakładów na rachunki Banku Przemysłowego bezpośrednio po dokonaniu wpłat do budżetu. Przestrzeganie takiego porządku jest jednym z warunków,zabezpieczających wpływ środków, przeznaczonych na finansowanie nakładów inwestycyjnych.

Wpływające na miejscu środki własne organizacji gospodarczych, jak również środki z dotacyj miejscowego budżetu Bank Państwa zalicza na rachunki Banku Przemysłowego dla odpowiednich inwestorów w kwotach wskazanych w zleceniach Banku Przemysłowego. Środki wpłacone ponad te kwoty przeksięgowuje się na korespondencyjne rachunki Banku Przemysłowego bez ich przeprowadzania przez rachunki poszczególnych inwestorów z wyjątkiem kwot, wpływających z tytułu mobilizacji wewnętrznych rezerw /zwrot należności oraz wpływów z upłynnienia materialnych dóbr/.

Inwestycje,prowadzone sposobem zleceniowym, finansowane są przez oddziały Banku Państwa na zasadach ogólnych, czyli w miarę wykonywania robót i zgodnie z wycenami kosztorysowymi.

Oddziały Banku Państwa otrzymują od tych inwestorów odpisy rocznych umów o wykonanie robót łącznie z warunkami specjalnymi do nich i dane o wielkości robót, podlegających wykonaniu na każdym obiekcie w bieżącym roku /wykaz robót/ oraz wykaz kosztów jednostkowych tych robót. Oddziały Banku Państwa zatrzymują u siebie tylko wykaz kosztów jednostkowych oraz dane odnośnie robót na poszczególnych obiektach, umowy zaś i warunki specjalne do nich przesyłają do odpowiedniej placówki Banku Przemysłowego, która przeprowadza ich kontrolę.

Na zlecenie zamawiających oddziały Banku Państwa przelewają przedsiębiorstwom wykonawczym ustalone w umowie zaliczki i czuwają, aby zaliczki te nie przekroczyły 15 %. W tym celu inwestorzy powinni na odwrotnej stronie zlecenia wypłaty zaliczki wskazywać ogólną wysokość umownej kwoty, wielkość zaliczek w kwotach absolutnych i procentach, a odnośnie budownictwa przechodzącego z roku na rok powinni wskazać również saldo wypłaconych zaliczek na początek roku.

Oddziały Banku Państwa przelewają na rachunki rozliczenio-

we/operacyjne/przedsiębiorstw wykonawczych wpłaty, dokonane za dostarczone lub wyprodukowane na placu budowy przez wykonawców konstrukcje, elementy i bloki w ilości, nie przekraczającej trz miesięcznego zapotrzebowania. W związku z tym przy wypłacaniu rachunków miesięcznych za wykonane roboty oddziały Banku Państw potrącają na warunkach ogólnych kwoty, wypłacone za roboty, wyk nane w pierwszej i drugiej dekadzie miesiąca i część zaliczki /według wskazówek zamawiającego/, jak również potrącają koszt wbudowanych konstrukcji i elementów.

Bank Państwa nie otwiera obsługiwanym przez siebie przedsiębiorstwom wykonawczym specjalnych rachunków zaliczek. Wykorzy stanie zaliczek przez przedsiębiorstwa wykonawcze, rachunki których posiada Bank Państwa, kontroluje Bank Przemysłowy, sprawdza jąc miesięczne bilanse. Jeśli Bank Przemysłowy stwierdzi na podstawie bilansu przedsiębiorstwa wykonawczego, że zaliczka nie je zabezpieczona dobrami materialnymi, to ściąga nadpłaconą kwotę. W tym celu Bank Przemysłowy żąda od przedsiębiorstwa wykonawczeg przesłania do oddziału Banku Państwa zlecenia umorzenia (spłaty) nadmiaru otrzymanej zaliczki. W odróżnieniu od trybu ogólnego na miar ten przeksięgowuje się z rachunku rozliczeniowego przedsiębiorstwa wykonawczego nie na specjalny rachunek zaliczek, ale na rachunek Banku Przemysłowego w Banku Państwa, dotyczący odpowiedniego inwestora.

Finansowania inwestycyj, prowadzonych sposobem gospodarczym, Bank Państwa dokonuje w miarę wykonania robót /zgodnie z § 14 "Re gulaminu"/ tylko według wskazówek Banku Przemysłowego. W tych przypadkach oddział Banku Państwa otwiera dla takiego inwestora dwa rachunki - subkorespondencyjny i subrozliczeniowy dla przeprowadzenia operacyj, analogicznych do operacyj przeprowadzanych w Banku Przemysłowym na rachunkach bieżących (kontokorentowym) i ro liczeniowym inwestorów, finansowanych zgodnie z § 14 "Regulaminu".

Należy jednak podkreślić, że inwestorzy obowiązani są zaznaczyć na dokumentach, przedstawianych do wypłaty, z jakiego rachunku mają być dokonane wypłaty. Oddziały Banku Państwa czuwają nad tym, aby wskazówki co do wypłat na podstawie przedstawianych dokumentów z rachunków subkorespondencyjnego lub subrozliczeniowego odpowiadały rozgraniczeniom rodzajów wydatków, dokonywanych z tych rachunków.

Od inwestorów, finansowanych w miarę postępu robót, oddziały

Banku Państwa otrzymują w dwóch egzemplarzach wykaz przewidzianych na dany rok robót, prowadzonych sposobem gospodarczym /według wzoru Nr 3/, podpisany przez dyrektora budującego się /czynnego/ zakładu i przez kierownictwo robót /OWI/ z dołączeniem spisu kosztów jednostkowych.

Oddział Banku Państwa nie sprawdza prawidłowości ustalonego przez dyrektora budującego się zakładu wymiaru zaliczki, wypłacanej kierownikowi budowy. Sprawdzenie takie należy do obowiązków Banku Przemysłowego, który otrzymuje od inwestora rozliczenie się z zaliczki i sprawdza je.

Inwestycjom prowadzonym sposobem gospodarczym i finansowanym wg elementów kosztów oddziały Banku Państwa wypłacają środki w granicach pozostałości na subkorespondencyjnych rachunkach na poszczególne potrzeby wykonawstwa /zakup materiałów, urządzeń technicznych, sprzętu budowlanego, na płace, na administracyjno-gospodarcze i inne wydatki ogólne/. Oddziały Banku Państwa sprawdzają przytym, czy przestrzegane są ustalone ceny, fundusze płac i limity administracyjno-gospodarczych wydatków na tych samych podstawach, co i placówki Banku Przemysłowego.

Należy jednak mieć na uwadze dwie okoliczności: 1/ oddziały Banku Państwa nie analizują planów zatrudnienia i otrzymują je od inwestorów i przedsiębiorstw wykonawczych w dwóch egzemplarzach, z których jeden przesyłają do Banku Przemysłowego, i 2/ oddziały Banku Państwa nie sprawdzają, jak wykorzystywane są przez inwestorów środki na wydatki administracyjno-gospodarcze, natomiast przy wypłacie środków na te cele /w tej liczbie i na płace personelu administracyjno-kierowniczego/, żądają od inwestorów przedstawienia informacji o wysokości salda kwartalnego limitu na administracyjno-gospodarcze wydatki. Środki zaś na płace robotników, zatrudnionych na ponadlimitowych budowach, wypłacane są odpowiednio do wykonanej wielkości robót na tych samych podstawach, jak to dokonuje Bank Przemysłowy.

Przy wypłacie środków na płace administracyjno-gospodarczego personelu oddziały Banku Państwa sprawdzają przestrzeganie etatów i funduszów płac, zarejestrowanych w oddziałach finansowych lub w odpowiednich przypadkach zatwierdzonych przez organizacje nadrzędne; sprawdzanie to dokonywane jest w tym samym trybie, jak to czyni Bank Przemysłowy.

Przy opłacaniu wydatków na prace projektowo-poszukiwawcze i naukowo-badawcze, niezależnie od sposobu ich wykonania /gospodarczego lub zleceniowego/, oddziały Banku Państwa żądają przedstawienia wykazu pozostałości sum, asygnowanych na te cele zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem inwestycyjnym i wypłacają środki tylko w granicach tych pozostałości.

Projektowo-badawcze i geologiczno-poszukiwawcze prace, wykonywane sposobem zleceniowym, oddziały Banku Państwa finansują tylko pod warunkiem przedstawienia umów w dwóch egzemplarzach, z których jeden przesyłają odpowiedniej placówce Banku Przemysłowego, a drugi pozostawiają u siebie dla kontroli rozliczeń.

Przy opłacaniu rachunków za wykonane sposobem zleceniowym prace projektowo-badawcze oddziały Banku Państwa sprawdzają zgodność ich z kwotą umowną, a przy opłacaniu rachunków za prace geologiczno-poszukiwawcze sprawdzają, czy wycenione w rachunku roboty odpowiadają wycenom, przedstawionym przez inwestora.

Przestrzeganie przez finansowanych przez oddziały Banku Państwa inwestorów limitów na projektowanie obiektów wartości ponad 500 tys. rub. podlega kontroli Banku Przemysłowego. Jeśli inwestor wyczerpał limit na prace projektowe, to oddział Banku Państwa otrzymuje polecenie wstrzymania wypłat na ten cel.

Wskazaliśmy wyżej, że oddziały Banku Państwa sprawdzają przestrzeganie ustalonych cen zakupywanych przez inwestorów materiałów i urządzeń technicznych w ten sam sposób, jak oddziały Banku Przemysłowego. W związku z tym podkreślić należy, że republikańskie, krajowe i obwodowe kantory Banku Przemysłowego obowiązane są zaopatrywać oddziały Banku Państwa w cenniki i katalogi inwestowanych materiałów i urządzeń. Cenniki miejscowych materiałów budowlanych oddziały Banku Państwa otrzymują od miejscowych organów, zatwierdzających te cenniki.

Na zlecenie Banku Przemysłowego Bank Państwa realizuje krótkoterminowe kredytowanie przedsiębiorstw wykonawczych, jak również przeprowadza długoterminowe kredytowanie rejonowego i obwodowego przemysłu. Oddziały Banku Państwa mogą udzielać kredytu przedsiębiorstwom wykonawczym na zaopatrzenie w materiały, paszę, paliwo oraz na remont kapitalny sprzętu budowlanego i transportowego. Kredyt udzielany jest po otrzymaniu od Banku Przemysłowego dyspozycyj limitowych i w granicach sum, wskazanych w tych dyspozycjach. Kredytu udziela się na podstawie

przedstawianych co miesiąc oraz przy otrzymaniu pożyczki wykazów według wzoru Nr 4 o stanie materiałów budowlanych, paszy i paliwa /przedsiębiorstwa wykonawcze, kredytowane przez Bank Przemysłowy, przedstawiają wykaz według wzoru Nr 4a/.

Ministerstwo Budowy Zakładów Ciężkiego Przemysłu
Centralny Zarząd "Gławjugstroj"
Zjednoczenie "Donmaszstroj"
Organizacja Budowlana: Kierownictwo budowy Nr 3.

Wzór Nr 4.

Przesyła się do oddziału banku specjalnego co miesiąc oraz przy otrzymaniu kredytu.

Do oddziału ....Banku Państwa

W y k a z

stanu podstawowych materiałów, paszy i paliwa, należących do Kierownictwa Budowy Nr 3 zjednoczenia "Donmaszstroj".
/nazwa i adres pożyczkobiorcy/

Podstawowe materiały budowlane, pasza i paliwo/w rub./ na dzień 1 kwietnia 1947 r.

1. Na składzie 1.000.000
2. W drodze 200.000
3. Produkcja w stanie niezakończonym /półfabrykaty/ 10.000
4. Niewykorzystana pozostałość akredytywy i rachunków specjalnych wystawionych za materiały budowlane, paszę i paliwo ... 100.000

R a z e m ..1.310.000

Pozostałość zadłużenia u dostawców za materiały .... rub.

5 marca 1947 r.
/data oddania/

Naczelnik Zarządu Budowy /podpis/
Główny Księgowy /podpis/

Oddziały Banku Państwa udzielają przedsiębiorstwom wykonawczym pożyczek na ponadnormatywne zapasy materiałów budowlanych, paszy i paliwa oraz sprawdzają zabezpieczenie tych pożyczek w ten sam sposób, jak Bank Przemysłowy.

Bank Państwa udziela długoterminowych kredytów zakładom rejonowego i obwodowego przemysłu na rozszerzenie i zorganizowanie produkcji artykułów masowego spożycia, aprowizacyjnych, budowlanych materiałów i paliwa, ponieważ znaczna ilość zakładów miejscowego, a szczególnie rejonowego, przemysłu znajduje się w takich miejscach, gdzie nie ma oddziału Banku Przemysłowego.

Ponadto oddziały Banku Państwa udzielają przedsiębiorstwom

wykonawczym kredytu na opłacenie rachunków dostawców w trybie kredytu gwarancyjnego.

Oddziały Banku Państwa udzielają długoterminowych pożyczek na budowę i rozbudowę zakładów produkcji artykułów masowego spożycia zgodnie z regulaminem kredytowym, zatwierdzonym przez Ludowy Komisariat Finansów ZSRR 14 lutego 1941 r. Pożyczki udzielane są w każdym poszczególnym przypadku tylko na zlecenie Banku Przemysłowego.x) W takim zleceniu wymieniona jest nazwa zakładu, obiekty kredytowane oraz termin, na jaki może być udzielony kredyt. W obydwu przypadkach oddziały Banku Państwa otrzymują na całą sumę kredytu od pożyczkobiorców skrypt dłużny z terminem spłaty "na żądanie" oraz dowód zatwierdzenia uproszczonej dokumentacji technicznej i preliminarza kosztów.

Pożyczek udzielają oddziały Banku Państwa z jednocześnie otwieranych placówkom Banku Przemysłowego subkorespondencyjnych rachunków długoterminowego kredytowania zakładów drogą opłacania wykonanych robót, zakupionych materiałów i urządzeń, pokrywania wydatków na płace, wydatków administracyjno-gospodarczych oraz innych ogólnych wydatków.

Warunki i tryb uruchomienia i umorzenia kredytów, udzielanych przez oddziały Banku Państwa na organizacje i rozbudowę zakładów, produkujących towary masowego spożycia, są takie same, jak przy kredytowaniu przez Bank Przemysłowy. Terminy udzielonych kredytów mogą być przedłużone przez oddziały Banku Państwa tylko na zlecenie Banku Przemysłowego.

Po wyczerpaniu przez przedsiębiorstwa całej kwoty kredytów oddziały Banku Państwa żądają od pożyczkobiorców przedstawienia skryptów terminowych i przesyłają je do odpowiednich placówek Banku Przemysłowego. Dla ściągnięcia pożyczki Bank Przemysłowy po nadejściu terminów przesyła wskazane skrypty na inkaso do Oddziałów Banku Państwa.

Oddziały Banku Państwa z reguły nie dokonują następnej kontroli inwestycyj finansowanych na zlecenie Banku Przemysłowego. Wyjątek stanowią przedsiębiorstwa, kredytowane na zlecenie Banku Przemysłowego na cele rozbudowy i zorganizowania produkcji

---

x) za wyjątkiem pożyczek poniżej 50 tys.rub. dla jednego zakładu.

towarów masowego spożycia; w zakładach tych Bank Państwa dokonuje również kontroli następnej. W szczególności oddziały Banku Państwa czuwają nad celowym wykorzystaniem środków, otrzymywanych przez powyższe zakłady, lustrują te zakłady i podejmują kroki do usunięcia ujawnionej niegospodarności. Kontrolę następną inwestycyj, finansowanych przez oddziały Banku Państwa na zlecenie Banku Przemysłowego, dkonuje ten ostatni.

Jednak w przypadkach, gdy w toku finansowania inwestycyj oraz w toku wykonywania swoich podstawowych operacji rozliczeniowych i kredytowych Bank Państwa ujawni fakty niegospodarności w budownictwie, komunikuje o tym Bankowi Przemysłowemu w celu podjęcia odpowiednich kroków. Zrozumiałym jest, że wstrzymanie finansowania /sankcje finansowe/ oddziały Banku Państwa stosują tylko na podstawie specjalnych wskazań kantorów Banku Przemysłowego.

Odnośnie operacji na zlecenie Banku Przemysłowego Bank Państwa prowadzi specjalną ewidencję, sporządzając i przesyłając do Banku Przemysłowego ustaloną sprawozdawczość. Oddziały Banku Państwa ponoszą odpowiedzialność za prawidłową wypłatę środków z rachunków Banku Przemysłowego.

§ 2. Wzajemna obsługa banków inwestycyjnych.

Na mocy porozumienia między Bankiem Przemysłowym i Centralnym Bankiem Komunalnym z dnia 7 kwietnia 1938 r. - oddziały ich wykonują zlecenia w ramach wzajemnej obsługi.

W odróżnieniu od oddziałów Banku Państwa, banki komunalne, finansujące inwestycje na zlecenie Banku Przemysłowego, wykonują nie tylko wstępną, lecz i następną kontrolę. Przy wypłacie środków banki komunalne stosują się do "Regulaminu" oraz instrukcji i okólników Banku Przemysłowego. W szczególności banki komunalne analizują sprawozdawczość inwestorów, jak również przeprowadzają kontrolne obmiary i inspekcję inwestycyj podobnie, jak oddziały Banku Przemysłowego.

Jeśli podczas inspekcji budowy/lub przy analizie sprawozdawczości albo w toku finansowania banki komunalne ujawnią uchybienia w budownictwie, to przedsiębiorą środki w celu usunięcia tych uchybień. Jednak sankcje finansowe za niegospodarność stosowane są tylko na polecenie zarządzającego kantorem Banku Przemysłowego.

Operacje rozliczeniowe i obieg dokumentów w bankach komunalnych dokonywane są według ustalonych dla nich przepisów i trybu, o ile między Bankiem Przemysłowym i Centralnym Bankiem Komunalnym nie zawarto specjalnego porozumienia co do wyjątkowego ich załatwienia.

Na tych samych warunkach oddziały Banku Przemysłowego finansują i kontrolują inwestycje na polecenie banków komunalnych.

==========================

Inż.A.L.

Wzmocniono w porównaniu z okresem powojennym reżim oszczędności w gospodarce narodowej. Zwiększyła się rola planowania kosztu własnego i wszystkich jego elementów oraz zysku i jego źródeł. Poważnie wzrosło tempo obniżania kosztu własnego socjalistycznej produkcji. Zniżenie kosztu własnego produkcji przemysłowej wyniosło /w cenach porównywalnych/ w 1948 r. 8,6 %, w 1949 r. - 7,3 %, w 1950r. - 6 %. Istnieją jednak wszelkie możliwości jeszcze większego przyśpieszenia tego tempa. W dziedzinie zmniejszenia kosztu własnego w budownictwie stoją jeszcze przed nami ważne nierozwiązane problemy.

Poważne zniżenie kosztów produkcji i reforma cen hurtowych w r. 1949 umożliwiły dostosowanie cen wyrobów przemysłowych do kosztu własnego produkcji, taryfy zaś przewozowe - do kosztu własnego przewozów towarowych. Dzięki temu zlikwidowano system dotacji państwowych w przemyśle ciężkim. System dotacji, istniejący uprzednio z konieczności, hamował rozwój rozrachunku gospodarczego, osłabiał rolę umów gospodarczych. Po zniesieniu dotacji zbyt produkcji przemysłowej po cenach hurtowych odgrywać zaczął znacznie większą rolę w kompensowaniu kosztów produkcji. Podniosło to w ogromnej skali rolę ceny hurtowej, jako dźwigni gospodarczej państwa Radzieckiego w zakresie stwarzania bodźców wykonania ilościowych i jakościowych wskaźników planu, oraz jako narzędzia kontroli państwowej, nad kosztami produkcji, ich zniżaniem, a także nad przestrzeganiem ustalonego asortymentu produkcji. Zwiększyła się rola ceny hurtowej, jako narzędzia kontroli wzajemnej za pomocą rubla organizacji gospodarczych. Poprzednio w tych gałęziach produkcji i przedsiębiorstwach, które otrzymywały dotacje w przypadkach, gdy rzeczywiste koszty produkcji przekraczały ceny hurtowe i praca była nierentowna, słabły bodźce ku zniżaniu kosztu własnego. Wskutek tego na niektórych odcinkach produkcji państwo Radzieckie nie mogło wykorzystać zysku w charakterze dźwigni ekonomicznej. Obecnie zaś reforma cen hurtowych, zmieniając stosunek wzajemny cen i kosztów bądź wewnątrz danej gałęzi, bądź pomiędzy poszczególnymi gałęziami, stworzyła warunki dla normalnej rentowności wszystkich gałęzi przemysłu. Na tej podstawie silnie wzrosła mobilizująca rola zysku w pobudzaniu wzrostu produkcji, zmniejszenia kosztu własnego, oszczędzania środków. Szczególnie doniosłe znaczenie ma fakt, że obecnie wszystkie gałęzie przemysłu przestawiły się na pracę rentowną.

W ciągu roku 1950 państwo Radzieckie na podstawie zniżenia kosztów produkcji i przeowzu zrealizowało poważną zniżkę cen hurtowych w przemyśle i kolejowych taryf towarowych, co stało się czynni-

momentem w rozwoju rozrachunku gospodarczego staje się w okresie powojennym masowe rozpowszechnienie wewnątrz - zakładowego rozrachunku gospodarczego obejmującego oddziały, brygady i odcinki. Coraz szersze mają przy tym zastosowanie formy tak zwanego indywidualnego rozrachunku gospodarczego. Wprowadzenie wewnątrz-zakładowego rozrachunku gospodarczego, odpowiednie zorganizowanie rachunkowości i zastosowania materialnych bodźców ku oszczędzaniu zasobów we wszystkich ogniwach i stadiach procesu produkcji - daje państwu Radzieckiemu nowe potężne narzędzie ekonomiczne do kierowania ogólno-narodową walką o oszczędność i racjonalne wykorzystanie środków. Smiałe i zdecydowane wprowadzenie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, doprowadzenie jego aż do każdego stanowiska roboczego odgrywa ogromną rolę mobilizującą w dziele zwiększenia tempa akumulacji, lepszego wykorzystania zasobów wewnętrznych, podniesienia jakościowych wskaźników planu. Stosowanie rozrachunku gospodarczego wiąże się nierozerwalnie z dalszym doskonaleniem planowania wewnątrz-zakładowego.

System środków zastosowanych przez państwo Radzieckie w zakresie dalszego utrwalenia pieniądza radzieckiego i rozrachunku gospodarczego - stał się pierwiastkiem mobilizującym i organizującym rozwój ruchu ogólnonarodowego o oszczędzanie zasobów i znalazł w tym ruchu potężne oparcie. Tak np. podjęty w r. 1948 patriotyczny ruch szerokich mas w kierunku wypracowania ponadplanowej akumulacji umożliwił dzięki uzyskanym oszczędnościom już w końcu r. 1949 wytworzenie dodatkowej produkcji przemysłu na sumę przeszło 20 mlrd. rubli.

==========

Państwo Radzieckie, występując w roli organizatora procesu zniesienia przeciwieństw pomiędzy miastem a wsią, zacierania granic klasowych pomiędzy klasą robotniczą a chłopami, osiągnęło w latach powojennej pięciolatki stalinowskiej dalsze istotne sukcesy w zakresie rozwiązania tych zadań.

Po pierwsze osiągnięto poważne zwiększenie kierowniczej roli techniki przemysłowej w produkcji kołchozów, w rozwoju rolnictwa socjalistycznego na naukowej podstawie trawopolowej gospodarki, w koncentracji produkcji w kołchozach, w przygotowaniu licznych, nowych wykwalifikowanych kadr kołchoźników, a w tym - pracowników przy robotach uprzemysłowionych, w coraz dalszym przekształcaniu pracy rolniczej w odmianę pracy uprzemysłowionej.

kiem dalszego rozwoju gospodarczego kraju.

Państwo Radzieckie - drogą stopniowej czterokrotnej poważnej zniżki cen detalicznych podniosło znacznie dobrobyt narodu w okresie powojennym. Wskutek samej tylko zniżki - od dnia 1 marca 1950 r. - cen detalicznych na wszystkie towary masowego spożycia, płace realne robotników i urzędników wzrosły o 15 % i zmalały o 16 % wydatki chłopów na zakup towarów, które potaniały. Dnia 1 marca 1951 r. przeprowadzono zniżkę cen detalicznych, co stało się nowym czynnikiem wzrostu stopy życiowej narodu.

Systematyczne zniżanie cen detalicznych przez państwo Radzieckie w ogromnym stopniu zwiększyło rolę ceny, jako państwowej dźwigni ekonomicznej w dziele podnoszenia dobrobytu mas narodu oraz jako bodźca materialnego przyczyniającego się do wysokich wyników ich pracy.

Wszystko to znalazło swój wyraz w dalszym utrwaleniu wszystkich funkcyj radzieckiego pieniądza. Ponieważ ceny hurtowe dostosowano do kosztu własnego, wzrosła rola ceny jako miernika nakładów społecznych. To znaczy, że państwo Radzieckie zaczęło bardziej efektywnie posługiwać się pieniądzem radzieckim jako miarą wartości. Rozwój obrotu towarowego, zniżka cen, wzrost zdolności nabywczej pieniądza - wszystko to zwiększyło rolę pieniądza jako środka obiegu, środka płatniczego, środka akumulacji i oszczędności.

Dalsze podniesienie roli pieniądza w gospodarce kraju w okresie powojennym stało się jednym z najważniejszych czynników ugruntowania rozrachunku gospodarczego. Wzrosły znacznie bodźce ku stopniowemu urzeczywistnieniu reżimu oszczędności, jako radzieckiej metody gospodarowania, lepszego wykorzystania środków, przyśpieszenia częstotliwości ich rotacji. Reforma cen hurtowych i taryf przewozowych poważnie przyczyniła się do ugruntowania rozrachunku gospodarczego również i w tych gałęziach gospodarki, które opóźniały się jeszcze w tym zakresie /szereg gałęzi przemysłu ciężkiego, transport/. Poważnie rozszerzyło się stosowanie rozrachunku gospodarczego w sowchozach. Zwiększyło się znacznie gospodarki finansowej w kołchozach.

W związku z utrwaleniem rubla i rozrachunku gospodarczego wzrosła rola umów gospodarczych i sankcji materialnych za ich naruszenie. Ważnym czynnikiem zwiększenia roli umów gospodarczych jest usprawnienie organizacji zaopatrzenia materiałowego. Istotnym nowym

momentem w rozwoju rozrachunku gospodarczego staje się w okresie powojennym masowe rozpowszechnienie wewnątrz-zakładowego rozrachunku gospodarczego obejmującego oddziały, brygady i odcinki. Coraz szersze mają przy tym zastosowanie formy tak zwanego indywidualnego rozrachunku gospodarczego. Wprowadzenie wewnątrz-zakładowego rozrachunku gospodarczego, odpowiednie zorganizowanie rachunkowości i zastosowania materialnych bodzców ku oszczędzaniu zasobów we wszystkich ogniwach i stadiach procesu produkcji - daje państwu Radzieckiemu nowe potężne narzędzie ekonomiczne do kierowania ogólnonarodową walką o oszczędność i racjonalne wykorzystanie środków. Śmiałe i zdecydowane wprowadzenie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego, doprowadzenie jego aż do każdego stanowiska roboczego odgrywa ogromną rolę mobilizującą w dziele zwiększenia tempa akumulacji, lepszego wykorzystania zasobów wewnętrznych, podniesienia jakościowych wskaźników planu. Stosowanie rozrachunku gospodarczego wiąże się nierozerwalnie z dalszym doskonaleniem planowania wewnątrz-zakładowego.

System środków zastosowanych przez państwo Radzieckie w zakresie dalszego utrwalenia pieniądza radzieckiego i rozrachunku gospodarczego - stał się pierwiastkiem mobilizującym i organizującym rozwój ruchu ogólno-narodowego o oszczędzanie zasobów i znalazł w tym ruchu potężne oparcie. Tak np. podjęty w r.1948 patriotyczny ruch szerokich mas w kierunku wypracowania ponadplanowej akumulacji umożliwił dzięki uzyskanym oszczędnościom już w końcu r.1949 wytworzenie dodatkowej produkcji przemysłu na sumę przeszło 20 mlrd. rubli.

==============

Państwo Radzieckie, występując w roli organizatora procesu zniesienia przeciwieństw pomiędzy miastem a wsią, zacierania granic klasowych pomiędzy klasą robotniczą a chłopami, osiągnęło w latach powojennej pięciolatki stalinowskiej dalsze istotne sukcesy w zakresie rozwiązania tych zadań.

Po pierwsze osiągnięto poważne zwiększenie kierowniczej roli techniki przemysłowej w produkcji kołchozów, w rozwoju rolnictwa socjalistycznego na naukowej podstawie trawopolowej gospodarki, w koncentracji produkcji w kołchozach, w przygotowaniu licznych, nowych wykwalifikowanych kadr kołchoźników, a w tym - pracowników przy robotach uprzemysłowionych, w coraz dalszym przekształcaniu pracy rolniczej w odmianę pracy uprzemysłowionej.

Po drugie - nastąpiło dalsze utrwalenie i rozwój obu form własności socjalistycznej, zarówno państwowej, jak i spółdzielczo-kołchozowej. Wzrósł przy tym udział procentowy państwowej własności socjalistycznej i zwiększyła się kierownicza rola tej własności na wsi /szybki wzrost majątku trwałego O.M.T.x/, budowa urządzeń hydromelioratywnych, stworzenie państwowych pasów leśnych, siłowni i.t.d./. Znacznie wzrosła i wzmocniła się gospodarka społeczna kołchozów.

Po trzecie - poziom dobrobytu i kultury chłopów kołchozowych zbliża się coraz bardziej do poziomu materialnego i kulturalnego klasy robotniczej. Wieś kołchozowa jest coraz lepiej urządzona, powstają nowe warunki kulturalno-bytowe.

Wszystko to jest nierozerwalnie związane ze znacznym wzmożeniem i rozszerzeniem kierowniczej roli państwa Radzieckiego w rozwoju i w dalszym utrwalaniu ustroju kołchozów, co opiera się o trwałą podstawę materialną. Państwo Radzieckie zapewnia szybki ilościowy i jakościowy wzrost sił wytwórczych, przemysłowych metod technicznych, stosowanych za pośrednictwem Ośrodków Maszynowo-Traktorowych. Na tej podstawie przebiega dalszy rozwój socjalistycznej bazy ekonomicznej na wsi. Przeważająca część stosowanych w kołchozach maszyn należy do państwa. Dlatego proces dalszej mechanizacji i elektryfikacji wsi oznacza wzmożenie kierowniczej roli państwowej własności socjalistycznej we wszystkich dziedzinach produkcji kołchozowej przy coraz to większej konsolidacji społecznej gospodarki kołchozów. To zaś, z kolei służy za podstawę wzrostu organizacyjnej roli państwa Radzieckiego w rozwoju gospodarki kołchozowej.

Wprowadzając przodującą technikę, państwo Radzieckie dostosowuje do nowej bazy technicznej organizację produkcji we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej. Jaskrawo przejawia się to na przykładzie kierowania przez państwo rozwojem ustroju kołchozowego w okresie powojennym. "Rozwój i zmiany metod produkcji, a więc i organizacji pracy, rozpoczyna się od zmiany i rozwoju sił wytwórczych, a przede wszystkim - od zmiany i rozwoju narzędzi produkcji 8/". Nasycanie kołchozów w olbrzymiej skali przodującą przemysłową techniką prowadzone przez państwo Radzieckie za pośrednictwem Ośrodków

x/ Ośrodki Maszynowo-traktorowe /Maszynno-traktornyje stancji/
8/ Prawda, 19.II. 1950 r.

Maszynowo - Traktorowych, wymagało takiej organizacji produkcji kołchozowej, któraby zapewniła racjonalne zastosowanie tej nowej techniki w celu pełnego wykorzystania wyższości kołchozów, jako wielkiego socjalistycznego zmechanizowanego przedsiębiorstwa. W tym celu konieczną jest odpowiednia koncentracja produkcji kołchozowej, istnienie dostatecznie wielkich kołchozów i odcinków produkcyjnych. Trzeba było wykorzenić błędną praktykę stosowania systemu ogniw w
osłabiania brygady produkcyjnej,rozdrabniania
gospodarce zbożowej, zakładania odosobnionych ogniw,/wielkiego gospodarstwa na drobne odcinki, przy których stawało się niekorzystnym zastosowanie złożonej techniki maszynowej, a tym samym rozdrobnienie to przeszkadzało organizacyjno-gospodarczej konsolidacji kołchozów. Partia i rząd przy czynnym poparciu szerokich mas kołchoźniczych zlikwidowały te spaczenia i zastosowały szereg środków ku utrwaleniu stałej brygady produkcyjnej jako podstawowej i głównej formy organizacji pracy w kołchozach. Coraz to szersze zastosowanie przemysłowych metod technicznych na wsi kołchozowej, rozwój trawo - polowego systemu rolnictwa - wszystko to sprawiło, że utrzymanie drobnych
zupełnie
kołchozów stało się/nieracjonalne pod względem gospodarczym. Scalenie kołchozów stało się pilną koniecznością ekonomiczną. Partia i rząd, biorąc to za punkt wyjścia, postawiły chłopom kołchozowym zadanie scalenia kołchozów, co spotkało się z zupełnym poparciem mas chłopskich. Chłopi kołchozowi pod kierunkiem komunistycznej partii i państwa Radzieckiego realizują bardzo aktywnie scalanie kołchozów, zwiększając tym samym ich moc gospodarczą i tworząc nowe przesłanki do dalszego poważnego wzrostu produkcji kołchozowej oraz do podniesienia dobrobytu materialnego i poziomu kulturalnego wsi. Szerokie zastosowanie przodującej przemysłowej techniki w kołchozach wymagało istotnych zmian systemu irygacyjnego w rejonach rolniczych, wymagających nawadniania. W sierpniu 1950 r. rząd powziął uchwałę w sprawie zastosowania nowej metody irygacji, która zwiększa nawadniane działki, umożliwia znacznie bardziej produktywne wykorzystanie ziemi i techniki maszynowej oraz wybitnie podnosi wydajność pracy przy nawadnianych kulturach rolnych.

O.M.T. stały się punktami oparcia w dziele socjalistycznej przebudowy wsi, w świadczeniu pomocy rolnictwu i chłopom przez państwo Radzieckie. O.M.T. są nieodłącznym, czołowym elementem ustroju kołchozowego, najważniejszym narzędziem państwa Radzieckiego w dziele zniesienia przeciwieństw pomiędzy miastem a wsią, głównym kanałem, przez który państwo kieruje rozwojem produkcji kołchozowej i dalszą organizacyjno-gospodarczą konsolidacją kołchozów. Skala

prac O.M.T. nieustannie i szybko wzrasta. W roku 1950 wielkość robót rolniczych wykonanych przez O.M.T. w kołchozach wyniosła już o 40 % więcej, niż w r. 1940. W ciągu ostatnich lat trzech wielkość ta wzrosła przeszło o 70 %. Jednocześnie nowym momentem w rozwoju ośrodków O.M.T. staje się w okresie powojennym poważne rozszerzenie sfery ich działalności na podłożu coraz różnostronniejszego wykorzystania przodującej techniki we wsi kołchozowej i zastosowania nowych zdobyczy nauki w rolnictwie. O.M.T. coraz silniej ogarniają swą działalnością różne dziedziny gospodarki kołchozowej /rolnictwo i hodowla, elektryfikacja, pomoc techniczna, dozór techniczny przy eksploatacji maszyn i urządzeń energetycznych, zalesianie pasów ochraniających, irygacja i nawadnianie pól i t.d./. Państwo Radzieckie dostosowało sieć organizacyjną O.M.T. do ich rozszerzonych zadań. Jednocześnie ze zwiększeniem liczby O.M.T. /obecnie 8400/ powstały nowe ich rodzaje. Tak np. celem rozwiązania problemu mechanizacji hodowli stworzono w kołchozach wyspecjalizowaną sieć ośrodków maszynowo-hodowlanych i stacji melioracyjnych dla łąk. Celem zmechanizowania robót przy zalesianiu powstała przy kołchozach sieć ośrodków ochrony lasów w ramach Ministerstwa Rolnictwa ZSRR. Rozwój elektryfikacji rolnictwa spowodował założenie pierwszych elektro-maszynowo-traktorowych ośrodków celem kontroli wykorzystania produkcyjnego nowych typów maszyn, pracujących na energii elektrycznej. W dziedzinie tej czeka nas jeszcze wielka praca doświadczalna naukowo-badawcza. Poważnie wzrosła w latach powojennych rola ośrodków maszynowo-traktorowych w dziele pomocy agrotechnicznej kołchozu oraz w dziele wprowadzenia w nich trawopolowego systemu rolnictwa. Jeszcze bardziej wzrosło znaczenie wychowawczej działalności O.M.T. w kołchozach.

Bardzo ważne znaczenie dla wzmocnienia kierowniczej roli O.M.T. w kołchozach mają uchwały lutowego Plenum C.K. WKP-b/ z r.1947, które ustalają odpowiedzialność i zainteresowanie materialne pracowników O.M.T. w dobrych wynikach produkcyjnych obsługiwanych przez nie kołchozów i orzekają, że za podstawę oceny działalności każdego OMT służy jakość wykazanych przez nie robót traktorowych w stosunku do wymagań agrotechnicznych. Stało się to istotnym nowym momentem w rozwoju O.M.T. w okresie powojennym. Plenum lutowe C.K. WKP /b/ zwiększyło znaczenie umów O.M.T. z kołchozami, ich odpowiedzialność wzajemną za wykonanie warunków umowy. Ustalenie bezpośredniej odpowiedzialności i zainteresowania O.M.T. w wynikach produkcyjnych kołchozów, a przede wszystkim we wzroście ich urodzajności, silnie podniosło rolę ośrodków maszynowo-traktorowych jako dźwigni państwa Ra-

dzieckiego w zakresie kierowania kołchozami. Stworzone zostały warunki sprzyjające ściślejszemu powiązaniu pracy O.M.T. i kołchozów, brygad traktorowych O.M.T. i odpowiednich brygad zatrudnionych przy produkcji kołchozowej, przy jednoczesnym zwiększeniu kierowniczej roli brygad traktorowych. Plany robót brygady traktorowej O.M.T. i plany robocze brygad, zatrudnionych przy produkcji kołchozowej, zespalają się coraz bardziej w jednolity kompleks.

Scalenie kołchozów prowadzi do dalszego powiększenia kierowniczej roli O.M.T. we wsi kołchozowej. Powstała możliwość - przede wszystkim - jeszcze większego podniesienia efektywności wykorzystania narzędzi produkcji O.M.T. przez kołchozy, po drugie - skoordynowania jeszcze ściślej planowania robót wszelkich kategorii O.M.T. z robotą kołchozów, ich brygad i ferm. Obecnie powstaje konieczność i możliwość dalszego zwiększenia odpowiedzialności każdego O.M.T., każdej brygady traktorowej za wyniki produkcyjne pracy kołchozów i brygad kołchozowych. Wraz ze scalaniem kołchozów zmniejsza się gwałtownie liczba kołchozów i brygad kołchozowych przypadających na każdą traktorową brygadę O.M.T. W tych warunkach jeszcze bardziej zacieśnia się więź pomiędzy brygadą traktorową O.M.T., a brygadą rolniczą kołchozu. Wzrost kierowniczej roli O.M.T. we wszystkich dziedzinach produkcji kołchozowej, coraz ściślejsza więź pomiędzy pracą O.M.T. a kołchozu - wszystko to ma poważne znaczenie dla dalszego rozwoju spółdzielczo-kołchozowej własności w drodze do komunizmu, dla stopniowego zacierania granic pomiędzy klasą robotniczą, a chłopami. Przed laty dwudziestu pięciu towarzysz Stalin pouczał, że nastąpi czas, gdy w kraju naszym "sojusz robotników i chłopów będzie stopniowo przekształcać się w zespolenie, w zupełną jedność". 9/. O.M.T. powołane są do odegrania dużej roli w stworzeniu przesłanek do rozwiązania tego wielkiego problemu.

Scalenie kołchozów stworzyło konieczność i możliwość dalszego wzrostu roli gospodarczo-organizatorskiej państwa Radzieckiego na wsi w zakresie efektywniejszego wykorzystania zasobów pracy, ziemi i narzędzi produkcji. oraz wprowadzenia przodującej agrotechniki i zootechniki. Przed miejscowymi radzieckimi i partyjnymi organami ziemskimi powstało zadanie o wielkim znaczeniu państwowym w zakresie organizacyjno-gospodarczej konsolidacji scalonych kołchozów.

Państwo radzieckie zwraca szczególną uwagę na wzrost urodzajności i rozwój uspołecznionej hodowli w scalonych kołchozach, oraz na rozszerzenie ich bazy materiałowo - technicznej.

9/ J. Stalin Dzieła t. 8 str. 92 /ros./

Jednym z najważniejszych czynników, zwiększających rolę kierowniczą państwa w stosunku do kołchozów w okresie powojennym, jest rozwój podstaw naukowych planowania gospodarki wiejskiej. W ustroju kapitalistycznym niemożliwe jest stworzenie racjonalnego rolnictwa, opartego na założeniach naukowych. W przeciwieństwie do kapitalizmu my budujemy nasze socjalistyczne rolnictwo, tak samo jak i wielki przemysł, na zasadach naukowych. W ten sposób zaciera się w ZSRR jedna z oznak przeciwieństwa pomiędzy miastem a wsią. Państwo Radzieckie wykorzystując wyższość gospodarki socjalistycznej i ustroju kołchozowego, wprowadza planowo oparty na podstawach naukowych kompleks trawo-polowego systemu rolnictwa we wszystkich kołchozach i sowchozach naszego kraju.

Powzięta w roku 1948 przez Radę Ministrów Z.S.R.R. i C.K. WKP/b/ historyczna uchwała, o planie ochronnego zalesiania, wprowadzenia trawopolowego płodozmianu, budowie stawów i zbiorników wody celem zapewnienia wielkich i stałych urodzajów w okręgach stepowych i leśnostepowych europejskiej części ZSRR, zawiera jednolity zespół środków, opartych na najnowocześniejszej nauce agrobiologicznej :

a/ sadzenie ochronnych pasów leśnych ;

b/ wprowadzenie trawo-polowego płodozmianu, na podstawie należycie przygotowanego terenu i racjonalnego wykorzystania gleby ;

c/ prawidłowy system uprawy gleby i pielęgnacji zasiewów ;

d/ prawidłowy system zastosowania nawozów ;

e/ zasiewanie doborowym nasieniem ;

f/ zorganizowanie irygacji z szerokim zastosowaniem budowy stawów i zbiorników wody.

Państwo Radzieckie założyło nowe podstawy naukowe również w dziedzinie planowania hodowli, której rozwój jest dziś centralnym problemem w rolnictwie :

Uchwalony w r. 1949 przez Radę Ministrów Z.S.R.R. i C.K. WKP /b/ "Trzyletni plan rozwoju uspołecznionej hodowli produktywnej w kołchozach i sowchozach /1949 - 1951 r./" wiąże się ściśle z planami wprowadzenia trawo-polowego systemu uprawy rolnej /przede wszystkim w celu zwiększenia bazy pastewnej/i opiera się na najnowocześniejszej nauce zootechnicznej. Wykonanie trzyletniego planu rozwoju uspołecznionej produktywnej hodowli o wiele wzmacnia gospodarkę społeczną kołchozów i zwiększa rolę mechanizacji produkcji w tej gałęzi rol -

nictwa, która do tej chwili opóźniała się w tym zakresie. Wykonanie tego planu będzie dużym krokiem naprzód na drodze do wszechstronnego rozwoju uspołecznionej gospodarki spółdzielni rolniczej.

Stalinowski plan przeobrażenia przyrody, wprowadzenie trawo-polowego systemu rolnictwa, plan rozwoju uspołecznionej hodowli inwentarza żywego - wszystko to podniosło poziom planowania gospodarki rolnej przez państwo. Planowanie to ma obecnie na celu przede wszystkim najszersze rozpowszechnienie w rolnictwie osiągnięć miczurinowskiej agrobiologii. Rozwojem kołchozów kierują partia i państwo za pośrednictwem systemu państwowych planów gospodarki rolnej, stanowiących podstawę planowania wewnątrz kołchozowego. Istotną rolę grają w tym państwowe plany dostaw produktów rolnych. Zasada dostaw z hektara jest potężnym bodźcem, pobudzającym do wielostronnego rozwoju społecznej gospodarki kołchozów.

Wzmocnienie planowych funkcji kierowniczych państwa w kołchozach kojarzy się z konsolidacją i rozwojem planowania wewnątrz kołchozowego, którego cechy szczególne są skutkiem różnic pomiędzy kołchozami a przedsiębiorstwami państwowymi. Uchwały lutowego Plenum C.K. WKP /b/ podnoszą znacznie rolę planowania wewnątrz kołchozowego a w szczególności - planowania nakładu robotnikodni i ich wykorzystania. Rozszerzono zakres wskaźników planowania kołchozowego. Wzmocniono powiązania bilansowe elementów planu. Olbrzymie znaczenie nabrało w kołchozach planowanie perspektywiczne.

Istotnym czynnikiem zwiększającym rolę państwowego planowego kierownictwa kołchozami jest znacznie wzmożona w okresie powojennym pomoc dla kołchozów ze strony państwa w dziedzinie organizacji pracy i kadr. Szczególnie doniosłą rolę grają przy tym uchwały lutowego Plenum C.K. W.K.P. /b/, zmierzające do ulepszenia systemu organizacji i opłacania pracy w kołchozach, wykorzenienie do reszty nieodpowiedzialności osobistej i niwelacji płac, zwiększenia zainteresowania materialnego kołchoźników w wysokich wynikach ich pracy, lepsze dostosowanie płac do wyników pracy, do wysokości planów, wydajności hodowli i t.d. Uchwały Plenum lutowego C.K. WKP /b/ zostały następnie skonkretyzowane i rowinięte w uchwale Rady Ministrów Z.S.R.R. z dnia 19.IV. 1949 r. "W sprawie środków usprawnienia organizacji, zwiększenia wydajności i uporządkowania opłacania pracy w kołchozach". Rząd ustalił przykładowe normy pracy i jednolite wyceny stosowane przy obliczaniu robotnikodniówek, w zakresie głównych robót rolniczych i pomocniczych w kołchozach. Państwo Radzieckie

dopomogło kołchozom do ugruntowania dyscypliny pracy i przeprowadzenia zdecydowanej walki z naruszającymi tę dyscyplinę.

Lutowe plenum CK WKP(b) postawiło problem szerokiej organizacji szkolenia i przeszkalania kadr dla rolnictwa. W latach powojennej pięciolatki stalinowskiej państwo przygotowało dla kołchozów ogromną liczbę pracowników wykwalifikowanych do robót o charakterze przemysłowym, organizatorów produkcji kołchozowej, specjalistów agronomów. Zadanie szkolenia i przeszkalania milionów kwalifikowanych pracowników dla kołchozów rozwiązuje dziś państwo Radzieckie w skali całego kraju w ścisłej łączności z propagandą i zastosowaniem w codziennej praktyce kołchozów najnowocześniejszych doświadczeń i osiągnięć nauk agronomicznych. W roku 1950 CK WKP(b) powziął uchwałę "O postawieniu akcji propagandy i zastosowaniu w rolnictwie osiągnięć nauki i przodujących doświadczeń praktyki". W centrum i w terenie stworzono specjalny aparat państwowy, prowadzący szkolenie kadr kołchozowych. Wprowadzono konsekwentny system masowego kształcenia kadr kołchozowych, nie odrywając ich od pracy zasadniczej, na trzyletnich kursach agrozootechnicznych, których celem jest przygotowanie majstrów rolniczych. Od dnia 1.X.1950 na samej tylko Ukrainie szkoli się około 1½ miln. kołchoźników, wybranych przede wszystkim spośród aktywistów, brygadzistów, sekcyjnych, zarządzających fermami hodowli inwentarza żywego, członków zarządu kołchozów i t.d.

Państwowe planowanie robót rolnych w kołchozach i całej ekonomiki stało się obecnie jeszcze bardziej szczegółowym, wielostronnym i zróżniczkowanym. Lutowe plenum CK WKP(b) uznało za niedopuszczalne ocenianie pracy kołchozów, sowchozów, OMT i rejonów według danych przeciętnych, stwierdzając konieczność zróżniczkowanego traktowania każdego rejonu, każdego przedsiębiorstwa rolniczego, każdego kołchozu. Praktyka rachowania i planowania według danych średnich doprowadzała do zaniżania zadań planowych i norm, oraz utrudniała ujawnienie i wykorzystanie przodujących doświadczeń. Likwidacja tej praktyki umożliwia daleko lepsze wykorzystanie wewnętrznych zasobów przodujących kołchozów i ułatwia podciąganie opóźniających się kołchozów do poziomu przodujących.

Wzrastanie kierowniczej roli państwa Radzieckiego w rozwoju wsi kołchozowej wiąże się nierozerwalnie z dalszą konsolidacją spółdzielni rolniczej, uspołecznionej gospodarki kołchozowej, wewnętrznej demokracji kołchozowej. Im bardziej rozwija się i utrwala się społeczna gospodarka kołchozowa, tym mocniejszą staje się podstawa

kierowniczej funkcji państwa w stosunku do kołchozów. W latach powojennych wzmogła się jeszcze bardziej walka państwa Radzieckiego i chłopów kołchozowych o jak najściślejsze przestrzeganie stalinowskiego statutu spółdzielni rolniczej. Partia i rząd zastosowali szereg środków zmierzających do mocnego ugruntowania społecznej socjalistycznej własności kołchozowej i demokracji kołchozowej, akcja zaś ta spotkała się z najaktywniejszym poparciem chłopów kołchozowych. Do takich środków należy uchwała Rady Ministrów ZSRR i CK WKP(z dnia 19.IX.1946 r. "W sprawie środków likwidacji przekroczeń Statutu spółdzielni rolniczej w kołchozach", z historycznej uchwały lutowego Plenum CK WKP(b) "O środkach podniesienia gospodarki rolnej w okresie powojennym" i t.d. W tym samym celu stworzono przy Rządzie Radę do spraw kołchozów. Kierownictwo Państwa w stosunku do kołchozów nastawione jest na rozwijanie inicjatywy najszerszych mas kołchoźników, i w tej rosnącej ich aktywności znajdują swoje oparcie.

x x

x

Poważne sukcesy zdobyło w okresie powojennym państwo Radzieckie w procesie likwidowania przeciwieństw między pracą umysłową a fizyczną. Wiąże się z tym rozwój organizacyjno-gospodarczych i kulturalno-wychowawczych funkcji państwa Radzieckiego.

Jeżeli w ustroju kapitalistycznym rozwój techniki prowadzi do dyskwalifikacji pracowników, do zmniejszenia odsetka robotników wykwalifikowanych w składzie proletariatu, do zmniejszania udziału w produkcji inżynierów i techników, to w ZSRR postęp techniczny, którego organizatorem jest państwo Radzieckie, stanowi potężny czynnik szybkiego i nieustannego wzrostu poziomu kulturalno-technicznego mas pracowniczych, zwiększania odsetka wykwalifikowanych kadr robotniczych i pracowników inżynieryjno-technicznych. Dalszy rozwój techniki w ZSRR stanie się jednym z warunków stworzenia przy przechodzeniu do komunizmu bazy materialno-technicznej dla zupełnej likwidacji pracy niewykwalifikowanej i - w wyniku końcowym - do zupełnego zniweczenia przeciwieństw pomiędzy pracą umysłową a fizyczną. Postęp techniczny w przemyśle i rolnictwie, w transporcie, w budownictwie wymaga przygotowania dziesiątków milionów wykwalifikowanych sił , tworzy zapotrzebowanie na wiele nowych rodzajów pracy wykwalifikowanej, zmieniając gwałtownie skład zawodowy pracowników pod względem ich kwalifikacji. Państwo Radzieckie doprowadziło w pięciolatce powojen-

nej do niesłychanego wzrostu poziomu kulturalno-technicznego najszerszych mas, do planowej rozszerzonej reprodukcji wykwalifikowanej siły roboczej w niebywałej dotąd skali, do masowego opanowania nowej techniki, do stworzenia ścisłej więzi pomiędzy nauką a produkcją. Opierając się na inicjatywie mas, wykorzystując szeroko socjalistyczną zasadę podziału według pracy, jako bodziec materialny zwiększenia kwalifikacyj pracowników, państwo Radzieckie rozwinęło po wojnie olbrzymi system środków w zakresie wyszkolenia w najkrótszym czasie dziesiątków milionów wykwalifikowanych pracowników miejskich i wiejskich, poprzez sieć kadr pracowniczych, szkół, kursów, szkolenia brygadowego i indywidualnego. Wzrosła poważnie skala szkolenia kadr specjalistów. W końcu r.1950 w szkołach elementarnych, siedmioletnich oraz średnich technicznych i innych kształciło się 37 milionów osób. Cała ta gospodarczo-organizacyjna i kulturalno-wychowawcza działalność państwa Radzieckiego wiąże się nierozerwalnie z jego wielostronną działalnością w zakresie komunistycznego wychowania narodu radzieckiego. Taką więc drogą państwo Radzieckie rozwiązuje pomyślnie jedno z najważniejszych zadań budowy komunizmu - zadanie zniesienia przeciwieństw pomiędzy pracą umysłową a fizyczną. W latach powojennych wyraziło się to w następujących przemianach jakościowych: po pierwsze - wzrósł wybitnie odsetek wykwalifikowanych kadr wśród pracowników fizycznych - o czym świadczą liczby następujące: W okresie 1946 - 1949 liczba nowo-wyszkolonych wykwalifikowanych robotników w przemyśle, transporcie, budownictwie, a także robotników, którzy zwiększyli swe kwalifikacje dzięki szkoleniu specjalnemu, wyniosła 27 mil. osób. W roku 1950 w samej tylko sieci szkolenia indywidualnego w brygadach i na specjalnych kursach liczba wykwalifikowanych robotników i pracowników umysłowych nowowyuczonych i przeszkolonych celem podniesienia ich kwalifikacji wyniosła 7 milionów osób.

Po drugie wzrasta szybko udział procentowy inteligencji w składzie całości zaludnienia; szeregi inteligencji uzupełniają wciąż nowe i nowe miliony robotników i chłopów. Takie są prawa budowy komunizmu. Liczba specjalistów, absolwentów wyższych uczelni i szkół technicznych pracujących w gospodarce narodowej ZSRR była w roku 1949 o 68 % większa niż w roku 1948, podczas gdy ogólna liczba robotników i pracowników umysłowych wzrosła w tym roku o 15 %. W wyższych uczelniach w roku 1950 kształciło się $1\frac{1}{2}$ mil. studentów.

Po trzecie liczba kadr naukowych rośnie szybciej niż liczba inteligencji wogóle. Jest to wyrazem potrzeb budowy komunizmu. Liczba

instytucji naukowo-badawczych wzrosła w r.1949 w stosunku do r. 1940 półtorakrotnie, liczba zaś naukowców pracujących w tych instytucjach wzrosła prawie dwukrotnie. W roku 1950 liczba aspirantów kształcących się w wyższych uczelniach i instytucjach naukowych wyniosła przeszło 21 tysięcy.

Państwo Radzieckie w okresie powojennym wystąpiło w charakterze organizatora nowych form łączności nauki z produkcją. Położono obecnie znacznie większy nacisk na operacyjne planowanie wszelkich gałęzi pracy naukowej celem najefektywniejszego wykorzystania w praktyce jej zdobyczy i szybkiego wprowadzania w życie osiągnięć przodującej nauki. Wyrazem tego jest również fakt, że progresywne normy produkcji, których rola wzrosła bardzo poważnie, konstruuje się na podstawie coraz dalej idącego uwzględniania możliwości praktycznego wykorzystania najnowszych danych nauki.

Masowego charakteru nabiera łączność instytutów naukowych i uczonych z przedsiębiorstwami miejskimi i wiejskimi. Mamy tu na myśli nową formę socjalistycznego współzawodnictwa - twórcze koleżeństwo pracowników nauki z pracownikami produkcji, szerokie stosowanie umów na tle socjalistycznych zobowiązań, zakładających bezpośredni udział instytutów naukowych i uczonych w dziele zastosowania zdobyczy nauki w produkcji. Praktyka ta jest niezmiernie skuteczna również przy opracowywaniu problemów naukowo-technicznych; jest ona jednym z najważniejszych źródeł przyśpieszania tempa rozwoju nauki i techniki.

Coraz szersze masy pracowników w mieście i na wsi, stachanowców, robotników i kołchoźników, majstrów i brygadzistów, inżynierów i techników, agronomów i zootechników, zatrudnionych w fabrykach, kołchozach, laboratoriach, stacjach doświadczalnych, w wyższych uczelniach i w instytucjach naukowych, uczestniczą czynnie, przy organizującej roli państwa, we wpajaniu zdobyczy naukowo-technicznych w praktykę produkcji, przyczyniając się w olbrzymiej skali do dalszego rozkwitu postępowej nauki i techniki. Wszystko to jest wyrazem rosnącej roli nauki w rozwoju produkcji w okresie stopniowego przechodzenia od socjalizmu do komunizmu.

x x

x

Pod kierunkiem partii komunistycznej i wielkiego Stalina rozwija się coraz bardziej gospodarczo-organizacyjna i kulturalno-wychowawcza funkcja państwa Radzieckiego i szerzy się coraz bardziej inicjatywa mas narodu - budowniczych komunizmu. Na tym polega konieczny warunek dalszego wzrostu potęgi naszej socjalistycznej Ojczyzny i konstruowania w ZSRR społeczeństwa komunistycznego.

==========================
===============

Tł.ZS.